

Orthen

Orthen 107

Kadastraal : 's-Hertogenbosch, O-176	Bouwjaar : ca. 1850
Eigenaar : H. Soll	Architect :
Huidige functie : woning	Oorspr. functie : boerderij
Verbouwingen : XX	
Archief :	

Beschrijving

Algemeen:

Deze kopgevelboerderij aan de zuidzijde van de straat Orthen is omstreeks het midden van de negentiende eeuw gebouwd. De boerderij heeft een rechthoekige plattegrond en omvat een kelder, een begane-grond en een zolder onder een met muldenpannen (waarvan enkele in glas uitgevoerd) gedekt schilddak. De eenbeukige boerderij is in kruisverband is gemetseld. De kleine voortuin bij de boerderij is voorzien van een negentiende-eeuws gietijzeren hekwerk.

Voorgevel:

De voorgevel, een gemetselde tuitgevel met schouderstukken is symmetrisch van opzet. Het deurkozijn in het midden van de gevel heeft een kwatrond profilering en is geplaatst op hardstenen neuten. De deur is door een half gescheiden van het glas-in-lood bovenlicht. Aan weerszijden bevindt zich een met toognagels gezekeerd venster voorzien van een vierruits schuivend onder-raam en een tweeruits bovenlicht. Op het zolder-niveau bevinden zich twee stolpramen. Alle vensteropeningen hebben een anderhalfsteens strekse boog en een hardstenen onderdorpel. De vensters zijn alle voorzien van een voorzet-raam, de buitenluiken zijn, in tegenstelling tot de duimen en de sluitbomen, verdwenen. De bovenzijde van de schuine delen van de gevel is vernieuwd en heeft een halfsteens rollaag. De gevel is voorzien van een aantal balklaag- en gordingankers, de plint is gecementeerd.

Linkerzijgevel:

De linkerzijgevel ligt op enkele decimeters van de straat. Het rechterdeel van de gevel, het woondeel, is voorzien van drie vensteropeningen onder een steens strekse boog. De oorspronkelijke en met toognagels gezekeerde verbindingen van de kozijnen hebben een vierruits, schuivend onder-raam en een tweeruits bovenlicht. Voor de vensters zijn voorzetramen aangebracht. Het staldeel heeft een deeldeer onder een anderhalf-



steens korfboog. Van de twee stalen stalramen die oorspronkelijk ter rechterzijde van deze deeldeer zaten, resteert enkel de linker. De vensteropening is voorzien van een halfsteens segmentboog en een keramische onderdorpel. De gevel is voorzien van een mastiekgoot, ter plaatse van het woongedeelte is het dakschild voorzien van drie moderne dakramen. In de gecementeerde plint is een aantal ventilatieroosters opgenomen. In de gevel zijn zowel enkel- als dubbelknoops-ankers zichtbaar.

Rechterzijgevel:

De rechterzijgevel bevat drie stalramen, twee mestdeuren en een staldeer, die alle oorspronkelijk zijn. Het venster en de deur onder een strekse boog zijn later in de gevel aangebracht. Een fraai detail is de grote geschilderde reclame van een sigarenfabriek, gericht op treinreizigers.



Hoek voorgevel met rechterzijgevel.

Achtergevel:

De achtergevel, een tuitgevel met schouderstukken waarvan de top vermoedelijk is vernieuwd, is voorzien van twee vensteropeningen met een halfsteens rondboog en een bakstenen onderdorpel. Tussen deze twee vensters is in de twintigste eeuw een stalen stalraam ingehakt. De dagkanten zijn gecementeerd. De top van de gevel is voorzien van een rondvenster. De gevel heeft gordingankers en ankers ten behoeve van een vliering- of slietenzolder. De daklijn van de gevel is voorzien van een halfsteens rollaag die over de schouderstukken in doorgezet. De tuit van de gevel is afgedekt met een hardstenen afdekplaat.

Interieur:

De oorspronkelijke indeling, waarbij aan weerszijden van een centrale gang twee vertrekken waren gesitueerd, is in de huidige toestand nog deels aanwezig. In de twintigste eeuw is de gang ingekort, waarna de zolder met een trap is ontsloten. De paneeldeuren in de restanten van de gangmuur zijn oorspronkelijk. De muren die de beide vertrekken aan weerszijden van de gang scheidde, zijn bij dezelfde verbouwing doorbroken. De deur in de brandmuur is verplaatst. In de stal bevindt zich op enige afstand



Linkerzijgevel / straatgevel.

van de brandmuur een tweede muur. Deze is mogelijk geplaatst op het moment dat een deel van de stalruimte een woonfunctie kreeg. De muur is in de late twintigste eeuw op zolder-niveau tot in de nok opgehoogd. Er zijn enkele elementen in het interieur die niet oorspronkelijke zijn, te weten; de stucplafonds, de herlegde plavuizen en de herlegde betontegels in het staldeel.

Redengevende omschrijving

Het boerderij aan de straat Orthen heeft monumentale waarde vanwege de gevels, de bouwstijl, de bouwmassa, het ensemble en de situering. Het pand heeft bouw- en kunsthistorische betekenis vanwege de deels nog aanwezige belangwekkende balklagen, de vermoedelijk vroeg twintigste-eeuwse kapconstructie en de aanwezigheid van een grotendeels oorspronkelijke interieurindeling. De sociaal- en cultuurhistorische betekenis is groot, de boerderij is representatief voor de ontwikkeling van het dorp Orthen.

Datum verkenning:	27 mei 2004
Fotografie:	M. Bimmel en A.G. Oldenmenger
Veldwerk:	M. Bimmel en A.G. Oldenmenger
Tekst rapportage:	A.G. Oldenmenger